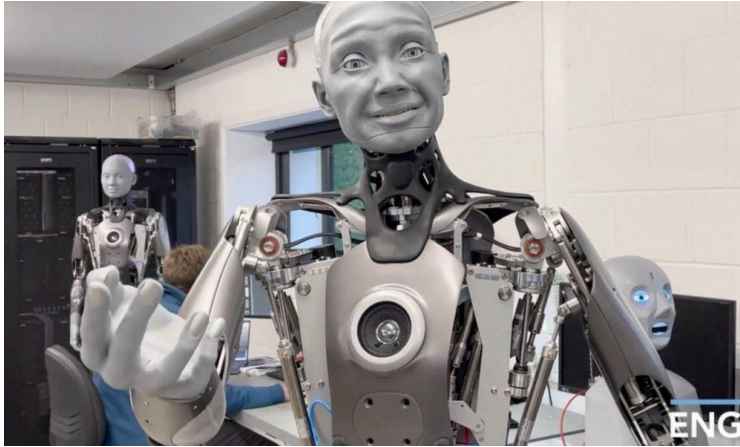

NICOLAE POPESCU

NICOLAE POPESCU

**MEDIC MILITAR ROMÂN, SEVERINEAN,
PRECURSOR ȘI PĂRINTE
AL GÂNDIRII ARTIFICIALE**

**CONTRIBUȚIA DOCTORULUI ȘTEFAN ODOBLEJA
ADUSĂ LA DEFINIREA CONCEPTULUI
DE INTELIGENȚĂ ARTIFICIALĂ**

**EDITURA UNIVERSITARIA
CRAIOVA, 2024**

Copyright© 2024

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

POPESCU, NICOLAE

Medic militar român, severinean, precursor și părinte al gândirii artificiale : contribuția doctorului Ștefan Odobleja adusă la definirea conceptului de inteligență artificială / Nicolae Popescu. - Craiova :

Universitaria, 2024

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-2111-4

004

929

Tehnoredactare: dr. NICOLAE POPESCU

ec. COSTIN TÎRZIU

ing. CORNELIA CIUCIU

Coperta I, Nicolae Popescu Sursa:

<https://www.google.ro/url?esrc=s&q=&rct=j&sa=U&url=https://www.cotidianul.ro/ne-paste-robotizarea-nu-e-de-gluma/>

Culoarea bordo este culoarea de armă a medicinei militare.

Prefață: prof. Tudor Rățoi PhD

© 2025 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

MULȚUMIRI

Pe această cale aduc mulțumiri președintelui Fundației „Ștefan Odobleja”, ing. Ștefan Odobleja jr. Acesta mi-a pus la dispoziție documentația necesară pentru realizarea acestei cărți: manuscrise, corespondențe ale tatălui său, diferite publicații din acele vremuri, etc.

Cine dorește să asculte vocea savantului, să acceseze linkul cu prelegerea lui Ștefan Odobleja, susținută în anul 1978, la Casa Corpului Didactic din Drobeta-Turnu Severin, când demonstrează cum s-a născut și unde, cibernetica și inteligența artificială/gândirea artificială/ gândirea mecanizată:

<https://www.radio-arhive.ro/articol/tiina/2107571/5701/2>

Iar cine dorește să îl vadă pe Ștefan Odobleja, să scaneze QR-ul cu interviul realizat de Aristide Buhoiu la Hotel „Triumf”, București, în primăvara anului 1978. Document cinematografic unic, filmat cu puțin înaintea morții savantului, singura de acest fel care ne-a rămas de la Odobleja:

Interviu

PREFAȚĂ

Într-o lucrare apărută acum câțiva ani, arătăm că de mai bine de o jumătate de veac doctorul Ștefan Odobleja ține treaz în jurul numelui său un interes larg. De-a lungul intervalului menționat, acest interes a adunat sub un numitor comun categorii profesionale diverse, de la specialiștii recunoscuți în domeniul pe care l-a ilustrat savantul, continuând cu presa și terminând cu un public nu tocmai avizat în problematica aferentă, toate aceste categorii fiind antrenate de mesajele venite dinspre mass media scrisă românească începând cu anii '70 ai secolului trecut.

Astăzi, Ștefan Odobleja încă mai captează atenția multora, însă, ca și altădată, nu la nivelul așteptărilor și nu la nivelul celor clamate în diverse ocazii mai mult sau mai puțin oficiale și oficioase.

Paradoxul este că, dacă până în 1990 numele lui Odobleja a fost ținut sub obroc, considerându-se, postfactum, că regimul comunist nu agreea cibernetica, după această dată s-ar fi convenit să se înregistreze un salt în eforturile de cercetare, de intensificare a punerii în valoare și de identificare a aspectelor originale și prioritare ale operei odoblejiene, înfăptuirile majore fiind însă puține. Printre cele care vor rămâne se numără alegerea, în 1990 a lui Ștefan Odobleja ca membru post mortem al Academiei Române și refacerea casei memoriale din satul care astăzi poartă numele savantului, acest nou nume de localitate fiind el însuși un fapt demn de menționat, dar și el și casa memorială sunt rezultatul perseverenței inginerului Ștefan Odobleja jr. Autoritățile – naționale, județene și cele locale – au tratat, din păcate, mai degrabă cu indiferență proiecte majore de tipul celui propus cu câțiva ani în urmă de sculptorul Adrian Curcan, pentru ridicarea unui monument impozant simbolizând consonantismul pe una din arterele principale ale Severinului.

Posteritatea are, de aceea, astăzi, încă mari datorii față de Ștefan Odobleja. Una dintre ele a revenit adesea în referirile celor care s-au considerat îndreptățiți să ia atitudine în „cazul Odobleja”, semnalând nevoia sinonimă cu obligația subînțeleasă de a continua studiul celor câteva zeci de mii de file document ce compun fondul arhivistic personal de la Arhivele Naționale Mehedinți. Aceste documente își așteaptă de mult cercetătorii, numai că, din motive necunoscute, ei întârzie să apară. Pare să nu se confirme

încă previziunea lui Constantin Noica conform căruia manuscrisele lui Ștefan Odobleja „ar putea să contribuie la înnoirea perspectivelor și punctelor de vedere ale culturii științifice de astăzi... Dacă el nu a putut să le valorifice până la capăt, suntem siguri că, în cultura română cel puțin, ele vor trezi, prin noutatea și cutezanța lor, mari vocații creatoare, de care avem nevoie pentru calificarea noastră în cultura lumii”.

Incongruența dintre opera odoblejiană și prioritățile lumii științifice de azi poate veni, probabil, și din împrejurarea că în știință timpul are alte dimensiuni decât cele obișnuite, iar (re)întâlnirea multora cu părintele psihologiei consonantiste și al logicii rezonanței nu numai că nu va fi ultima, dar le va redeștepta interesul pentru un cerc de probleme și reflecții cu consecințe atât de interes propriu cât și în favoarea unei cauze care n-ar trebui considerată nicicând periferică sau pierdută.

Ori poate este adevărat ceea ce chiar savantul însuși îi spunea într-un interviu unui scriitor severinean în anul 1973, anume că din iubire prea mare pentru idei, la un moment dat îți este/ne este indiferent ce se întâmplă cu ele. Probabil tocmai pentru faptul că le iubim prea mult, „Pe urmă, când le vezi în casă la altul, te apucă teama. Da, eu am trăit cu teama - spunea Odobleja în acel interviu - de a nu perturba un întreg și de bune impresii pe care snobismul le-a întreținut și le mai întreține încă în privința lui N. Wiener. Nu le-am divulgat originea indigenă, ca nu cumva să nu li se acorde aceeași importanță ca până aici. Și uite așa se împacă soarta cu viața”.

Astăzi sunt semne care, din fericire, arată că vălul dezinteresului ce părea să fi pus stăpânire peste patrimoniul științific lăsat posterității de către savantul mehedințean nu a rămas impenetrabil. Anual, Fundația purtătoare a numelui său a organizat simpozioanele cu genericul „Ștefan Odobleja – Eternitate la timpul prezent”, evenimente științifice cărora li s-au adăugat demersurile de cercetare și publicare semnificative pornind de la consonantism în general și de la psihologia consonantistă și logică în particular, eforturi desfășurate până acum câțiva ani de către acad. Alexandru Surdu, cel care a fost sufletul multora dintre simpozioanele menționate.

De o bună perioadă, acest curent proodoblejian a fost și este ilustrat cu succes de către dr. Nicolae Popescu din Drobeta-Turnu Severin, autor care, ca și dr. Ștefan Odobleja, este medic militar, cu doctorat în medicină și farmacie, posesorul unei bogate experiențe ca șef de unități medicale militare

din cadrul M.Ap.N. și M.A.I. În domeniul științific, s-a afirmat cu contribuții în psihosomatică, kinetoterapie și în sfera impactului factorilor de stres asupra comportamentului uman.

De câteva decenii, dr. Nicolae Popescu s-a arătat preocupat în mod special de opera lui Ștefan Odobleja, în legătură cu care, singur sau împreună cu alți autori cu specializare medicală, a publicat o serie de articole și lucrări, precum: *Psihosomatica consonantistă– Contribuția doctorului Ștefan Odobleja adusă conceptului de psihosomatică* (2 ed.), Universitaria Craiova, 2016 (versiunea în limba română); *Consonantist Psychosomatics – Contribution of doctor Stefan Odobleja to the concept of psychosomatics*, LAMBERT Academic Publishing, Saarbrücken, 2015 (versiunea în limba engleză); *Fonoscopia - O nouă metodă de explorare clinică, dr. Șt. Odobleja*, Universitaria, Craiova, 2011; *Consonantism și multidisciplinaritate - Corelații psihosomatice în kinetoprofilaxia primară și secundară*, Universitaria, Craiova, 2006.

Interesul dr. Nicolae Popescu pentru Ștefan Odobleja nu a fost întâmplător, autorul lucrării de față mărturisind că a aflat despre concitadinul său încă din perioada studenției, edificându-se însă cu adevărat asupra valorii operei sale mai târziu, în perioada studiilor doctorale, intenția, în lucrarea de față, după studii consecvente asupra gândirii odoblejiene, fiind să meargă mai departe în exegeza acesteia, abordându-i o dimensiune inedită, respectiv cea în care Odobleja se înfățișează în egală măsură ca precursor și părinte al gândirii/inteligenței artificiale.

Avem de-a face cu o perspectivă temerară, pe care dr. Nicolae Popescu o circumscrie felului de a fi al dr. Odobleja, așa cum rezultă acesta din reperere bibliografice ale autorului psihologiei consonantiste. Dintre ele, dr. Popescu se oprește asupra unor secvențe ale formării profesionale a viitorului savant, precum și asupra carierei lui militare, întrucât în decursul formării și carierei militare s-au consumat părți importante din studiile sale științifice, precum cele privind aplicațiile gravitației în terapeutică, atitudinea corpului și secreția sudorală, metodele de tranșonantă toracică (care au prilejuit formularea legii reversibilității, fonoscopia și semiologia acustică, ori studiile de psihologie militară (dintre care merită citat *Simetria și dualismul războiului*), toate încununate cu apariția în limba franceză a *Psihologiei consonantiste*, opera lui fundamentală.

Din datele prezentate, unele cunoscute, altele mai puțin știute și puse în pagină pentru a da contur personalității viitorului precursor și fondator al inteligenței artificiale, se desprinde un traseu nu foarte ușor dar premonitoriu cu privire la potențialul său. În 1924, la acordarea gradului de sublocotenent, dr. Ștefan Odobleja era considerat „inteligent, cumpănit și muncitor”. În 1928, când dădea doctoratul în medicină și chirurgie, acesta era apreciat ca foarte bun militar, posedând o educație aleasă, conștiincios în îndeplinirea serviciului și promițând a deveni un foarte bun medic militar. Mai târziu, după ce își publicase deja primele studii științifice, foile calificate vor consemna că, deși ca militar manifesta uneori impulsivitate, nestăpânire și un anume nonconformism în contradicție cu regulamentele în domeniu, totuși era de remarcat prin aptitudinile sale de studiu și de bun teoretician și prin cunoștințele profesionale, ceea ce-l recomanda mai puțin pentru calitatea de medic de trupă și mai mult pentru munca de laborator sau spital, unde ar fi avut ocazia și posibilitatea de a se specializa. Între timp, în 1936, a publicat „La Fonoscopie” pentru care a primit premiul „Medic general Doctor Papiu Alexandru”, iar în 1938-1939 „Psihologie consonantiste”, pe care generalul dr. Constantin Atanasiu o va recenza elogios, printre pușinii din păcate, în următorii termeni: „Psihologia autorului, medic militar, e pozitivă și depășind biologismul se îndreaptă mai ales spre fizicism. Este o încercare de a expune psihologia printr-o prismă psiho-fizică. Scrisă cu mult spirit practic, cartea domnului Odobleja este o lucrare realistă cu caracter aplicativ și interesantă prin sistematizarea ideilor... Consonantismul, după autor, reprezintă ultima expresie a fizicismului psihologic. El caută să explice misterul sufletului prin consonanțe și disonanțe de unde vibratorii... Dacă în sine ideea generală a psiho-fizicismului nu e nouă, felul de a o concretiza în cazuri particulare, modul de a o aplica în cazurile practice, sunt cu totul originale și proprii autorului. Este, credem, cel mai îndrăzneț psihofizician, cel mai modern și totodată cel mai reușit”.

De la recenzia generalului Atanasiu scrisă la sfârșitul perioadei interbelice și până astăzi, interpretările psihologiei odoblejiene s-au înmulțit peremptoriu, având ca direcție de bază stabilirea măsurii în care această psihologie este de fapt o cibernetică generalizată, considerată ca atare, dar și în raport cu cât adevăr este sau nu în privința „împrumuturilor” nerecunoscute,

făcute de Norbert Wiener din opera lui Ștefan Odobleja. Dacă chestiunea a fost tranșată ori dimpotrivă, este mai puțin important în contextul de față.

Însemnat este că între timp în psihologia odoblejiană au fost identificate și rădăcini ale altor discipline și științe. În lucrarea de față dr. Nicolae Popescu amintește doar câteva dintre ele. Una se referă la neuroproteze, o aplicație medicală despre care vorbesc dr. Aurel Popa-Wagner și Jaques Vidal, specialist în computere, referitoare la coordonarea mișcărilor corpului uman cu ajutorul unei bucle de tip feedback între creier și partea corpului aflată în mișcare, aplicație ce are la bază ingineria neuronului, întemeiată pe interdisciplinaritatea dintre neuroștiințe, inginerie, informatică și neurochirurgie, ceea ce ne plasează într-o zonă de avangardă care va revoluționa tratamentul, iar la un moment dat va deveni accesibilă tuturor pacienților care au suferit leziuni neurologice și au rămas cu dizabilități. Profesorul Tudorel Butoi, la rândul său, a identificat o altă aplicație de astăzi cu obârșii în gândirea lui Ștefan Odobleja, respectiv cea care se numește „memoriograf”, adică un fel de poligraf întrebuințat în cercetările criminalistice, idee pe care i-a sugerat-o un text odoblejian necunoscut publicului, cu titlul „Viziune în anul 2969” și care pornește de la perspectiva exploataării consonantiste, a aferenței inverse, „feedback-ul”, realizat între întrebările incriminatorii adresate subiectului și reacțiile psihofiziologice (încărcate emoțional) și oglindite în modificările suprapuse în diagramele poligrafului.

Dr. Nicolae Popescu are propriile contribuții în materia unor asemenea antecedente odoblejiene, când vorbește despre consonantism și multidisciplinaritate, despre psihosomatica consonantistă, despre calitatea lui Odobleja de precursor al ecografiei, urmare a similarităților acesteia cu ultrasonografia și sonografia de diagnostic, Odobleja apreciind că acest termen se potrivea cel mai bine fenomenelor acustice utilizate la acea vreme în medicină. În acest sens, dr. Nicolae Popescu observă că Ștefan Odobleja definea fonoscopia ca pe o nouă metodă de diagnostic, o semiologie acustică ce trebuia să fie completată și perfecționată în tandem cu progresul tehnologiilor, prin introducerea instrumentelor de precizie care își așteptau inventatorii, anunțând sui generis ecografii de astăzi.

Mai nou, tot dr. Nicolae Popescu, de astă dată împreună cu fiul său, dr. Alexandru Popescu, abordează tema personalității umane și a transplantului de organe și, ca și alți cercetători, cei doi autori își pun problema măsurii în care

unele caracteristici ale personalității donatorului vin și modifică sau se adaugă la personalitatea primitorului și cum se transmit acestea de la organul transplantat (inimă, plămân, ficat, rinichi, etc.) la cel care primește organul. În această privință, se arată că dr. Odobleja a fost printre primii oameni de știință care au afirmat că „există acțiuni interorganice directe” în ipostaza că „fiecare organ are relații cu toate celelalte organe, inclusiv cu creierul”, fapt ce i-a permis să intuiască o analogie între fenomenele psihice și fenomenele cuantice. Într-o discuție mai largă în care sunt invocate și alte lucrări pe același subiect, precum și o cazuistică aferentă ce apelează la teorii precum cea a memoriei sistemice celulare sau cea a microtubulilor, este desprinsă concluzia că mecanismul de transmitere a unor însușiri de la donatorul de organe la beneficiar poate fi dedus din teza lui Odobleja, potrivit căreia psihicul este o funcție biologică localizată în creier iar acesta este „fără îndoială un organ privilegiat, dar el nu deține monopolul comunicațiilor interorganice”. De aici decurge sarcina psihofiziologiei de a realiza „studiul repercusiunilor reciproce (interacțiilor) între centru și periferie, între fizic și fiziologic, între moral și corp, între creier și restul viscerelor, între general și local, între întreg și părțile sale, ca studiu al reflexelor psiho-fizice, ca știință a interacțiilor psiho-fizice”. În accepția lui Odobleja, psihicul are o dimensiune fizică, iar legăturile între organe s-ar face nu numai prin contact fibrilar, căci el se prezintă ca un proces de extremă finețe, un proces energetic (câmp ondulatoriu). Iată de ce, dr. Nicolae Popescu și fiul său se simt îndreptățiți să conchidă că totul pare să fie un compus energetic (câmp ondulatoriu), mai puțin material, în consonanță cu ceea ce Odobleja susținea încă în 1938-1939, și anume că elementele esențiale ale fenomenelor psihice sunt invizibile, altfel spus energetice, idee ce ar putea fi considerată la un examen aprofundat ca punct de plecare în explicarea altor teorii și idei care abia astăzi sunt în curs de elaborare și cristalizare, precum teoria stringurilor, teoria feromonilor, teoria „cipului biologic din celulele noastre”, cea a ADN-ului-fantomă, sau cea privind capacitatea undelor cuantice de a stoca enorme cantități de informații în totalitate și în trei dimensiuni, concomitent cu capacitatea creierului nostru de a citi aceste informații și de a crea lumea cu ajutorul lor.

De unde și până unde însă dubla ipostază a lui Ștefan Odobleja de precursor și fondator al gândirii/inteligenței artificiale? Abordând această temă, dr. Nicolae Popescu pornește de la accepțiile ce se dau astăzi noțiunii de gândire

artificială, pe de o parte ca fenomen în care o mașină acționează precum mintea umană, fiind capabilă să înțeleagă, să analizeze și să învețe din datele obținute prin algoritmi obținuți special, iar pe altă parte ca latură a științelor informatice având ca obiectiv dezvoltarea inteligenței calculatoarelor, pentru a putea gândi și lucra într-o manieră similară celei omenești.

Analizând ideile promovate de psihologia consonantistă și apelând la decodificarea dată acestora chiar de autorul lor într-o conferință cvasi necunoscută susținută în anul 1978 la Casa Corpului Didactic din Drobeta-Turnu Severin, dr. Nicolae Popescu supune atenției o teză fundamentală subliniată de Odobleja cu acel prilej, respectiv că, în mod indubitabil, psihologia lui consonantistă a fost de la început o cibernetică, și nu o cibernetică oarecare, ci una „care arată cum funcționează mașina de gândire naturală”, o cibernetică promotoare a unui „model de imitat pentru realizarea mașinilor de gândit artificiale”. Dezvoltând afirmația menționată, Odobleja sublinia că psihologia lui nu era doar una exclusiv consonantistă, una cu statut de cibernetică, ci o disciplină care „prin introducerea masivă a fizicii, prin folosirea modelelor împrumutate din tehnică, prin amploarea circularizării și geometrizării psihicului etc., ea era în mod evident o psihocibernetică autentică și integrală”, care, nelimitându-se „la cadrul strict al psihicului”, îl depășea „mereu prin continue și masive extrapolări”, ceea ce făcea ca ea să nu fie „numai o psihocibernetică”, ci chiar mai mult, „o cibernetică generală”.

Acestei teze de principiu Odobleja îi adăuga întru argumentare un număr de circa 60 de alte propoziții, din rândul cărora de o semnificație aparte sunt cele care afirmă că: cibernetică lui încerca o nouă și o tot mai mare apropiere între viu și neviu, între fiziologia cerebrală și fizică; urmărirea o apropiere între gândirea biologică, gândirea umană și funcționarea mașinilor, recurgând neîncetat la numeroase și variate tipuri de mașini; încerca să unească logica cu psihologia, pe amândouă cu fiziologia, pe toate trei cu fizica și apoi pe toate patru cu tehnica; încerca a se întemeia pe modele împrumutate din fizică și pe modele de mașini; se prezenta ca o psihologie hibridată de fizică și tehnologie; concepea creierul ca pe o masă de comandă, ca pe un dispozitiv de reglaj și de normalizare, de amplificare sau diminuare, de concentrare sau distribuire, ca pe o mașină de gândire, concepție ce conducea la numeroase și importante consecințe; se constituia ca psihocibernetică în sensul de știință a primirii, memorizării, prelucrării și utilizării informațiilor,

proiectând marca și tiparele sale pe de o parte asupra viitoarelor mașini de gândire, dând astfel naștere ciberneticii tehnice etc.

Valorificând conținutul argumentelor acestei conferințe, pe care le augmentează cu planșele utilizate de Odobleja în psihologia lui consonantistă și cu cele 9 legi universale elaborate și puse în circulație în cunoscuta lucrare din 1938-1939, dr. Nicolae Popescu îl plasează pe dr. Ștefan Odobleja într-o cronologie selectă a istoriei inteligenței artificiale, care îi cuprinde între alții pe Aristotel și Platon, marii filosofi ai lumii antice, preocupați să descifreze mecanismele gândirii omenești naturale, iar în epoca modernă pe Kurt Godell (cunoscut pentru reflecțiile lui asupra inteligenței mecanice), Walter Pitts și Warren McCullough (autorii descrierii unui model matematic pentru construirea unei mașini de gândire), Alan Turing (autorul testului omonim și al mașinii universale de gândire), Michael Mauldin (creatorul termenului de Chaterbot și al primului exemplar Verbot), John McCarthy (cel care a introdus termenul de inteligență artificială), Isaac Asimov (părintele ideii că computerele mici vor deveni creier pentru roboți), Chatboturile Eliza și Perry (strămoșii inteligenței artificiale de astăzi) și Geoffrey Everest Hinton (cercetător în domeniul rețelelor neuronale, care au deschis calea pentru sistemele actuale de inteligență artificială).

În această cronologie, dr. Ștefan Odobleja se plasează cu principiile, modalitățile și căile sale din psihocibernetică vizând realizarea gândirii artificiale, la sfârșitul perioadei interbelice, înainte de Kurt Godell sau în apropierea momentului (1940) în care acesta a lansat reflecțiile sale cu privire la inteligența mecanică.

Concluzia subînțeleasă a lucrării dr. Nicolae Popescu nu este una imperioasă. Autorul nu dorește să impună forțat teza conform căreia dr. Ștefan Odobleja a spus totul în privința inteligenței artificiale. Dar ținând cont de ecoul pe care articolele dr. Popescu l-au avut în străinătate și de invitațiile de colaborare care i-au fost făcute, se impune de luat în seamă speranța sa de la sfârșit potrivit căreia este de dorit să apară tineri care vor fie interesați și vor studia Psihologia consonantistă, o „știință a științelor”, ducând mai departe mesajul odoblejian, iar dacă acest lucru nu se va întâmpla, rămâne varianta unui demers mai amplu, la rigoare chiar la scară internațională.

Prof. dr. Tudor Rățoi

I. CUVÂNT ÎNAINTE

Ideea de a scrie o carte despre acest subiect a apărut când am văzut că și astăzi savantul nostru Ștefan Odobleja pare a fi nedreptățit. Să spunem că până în 1989 era de vină comunismul, care la începuturi nu agreea cibernetica, iar acum să identificăm adevăratele cauze. La Congresul Mondial de Cibernetică și Sisteme din 1978, ținut la Amsterdam, Ștefan Odobleja a fost recunoscut drept părintele ciberneticii generalizate și creatorul psihociberneticii. După acest congres a fost elaborată o medalie care i-a fost adusă lui Ceaușescu de președintele congresului J. Rose (Revista Știință și Tehnică, nr.12,1978). În 1982, prin grija prof. univ. dr. Mihai Drăgănescu, membru corespondent al Academiei Române, s-au tradus din limba franceză în limba română cele două volume ale Psihologiei consonantiste, apărute la Librairie Maloine din Paris și editată la Editura Științifică și Enciclopedică, București.

În 1990, i s-a acordat titlul de academician post mortem. De atunci, doar academicianul Alexandru Surdu ținea legătura cu Fundația „Ștefan Odobleja”, al cărui președinte este fiul savantului, ing. Ștefan Odobleja jr. , fundație care are ca obiective promovarea și studiul operei tatălui său prin organizarea de simpozioane anuale, realizând chiar o casă memorială în satul natal.

De neînțeles este faptul că, Academia Română a editat o lucrare intitulată „File din istoria medicinei românești”, coordonată de academicienii Victor Voicu și Irinel Popescu, în care nu amintesc de Ștefan Odobleja, și nici în subcapitolul „Serviciul medical militar”, pag, 195.

În legătură cu titlul cărții nu cred că am greșit dacă am intitulat-o „Medic român, precursorul și părintele gândirii artificiale/inteligenței artificiale”. Precursor pentru că a pregătit prin opera sa terenul pentru o dezvoltare ulterioară mai largă într-un domeniu nou, fiind un deschizător de drumuri pentru cibernetică, iar părinte, pentru că a fost fondator, întemeietor și inițiator al acestei noi științe, Cibernetică generală (DEX'09) (2009).

Cine dorește să ascute vocea lui Ștefan Odobleja și să îl vadă cum își susține prioritatea în cibernetică și inteligența artificială să acceseze link-ul și să scaneze QR-ul de mai jos:

Link-ul cu prelegerea lui Ștefan Odobleja, susținută în anul 1978, la Casa Corpului Didactic din Drobeta-Turnu Severin:

<https://www.radio-archives.ro/articol/tiina/2107571/5701/2>

Ștefan Odobleja interviu de Aristide Buhoiu la Hotel „Triumf”, București, în primăvara anului 1978. Document cinematografic unic, filmat cu puțin înainte a morții savantului, singurul de acest fel care ne-a rămas de la Odobleja:

Interviu

Autorul

II. CINE A FOST DOCTORUL ȘTEFAN ODOBLEJA

Ștefan Odobleja s-a născut la data de 03.10.1902 în comuna Izvorul Aneștilor, sat Valea Hoțului din județul Mehedinți, România. Astăzi localitatea poartă numele de Ștefan Odobleja. Urmează clasele primare în satul natal, iar cursurile liceale la Colegiul național „Traian” din Drobeta Turnu-Severin, un liceu absolvit de mari personalități române.(fig.1).

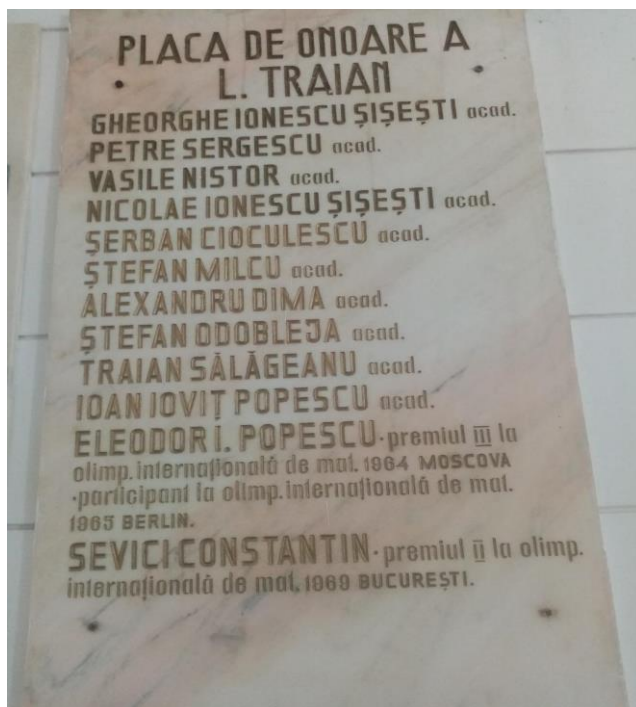

Fig. 1- Placa de onoare a liceului „Traian” din Drobeta-Turnu Severin

În anul 1922 devine student al Facultății de Medicină din București ca bursier la Institutul Medico-Militar. În anul 1928 susține teza de doctorat intitulată „Accidentele de automobile”, lucrare elaborată la Institutul Medico-legal, obține titlul de doctor în medicină și chirurgie prin prezentarea lucrării în fața unei comisii prezidată de prof.dr. Mina Minovici.

Ca medic militar, funcționează prin diferite garnizoane dintre care: Brăila, Tr. Severin, Lugoj, Dorohoi, Turda, Târgoviște, Cernavodă. În această

perioadă devine colaborator al Revistei sanitare militare, în paginile căreia sunt găzduite două studii și anume „Procedeu practic pentru a împiedica aburirea oglinzilor laringoscopice”, în nr. 11-12 din anul 1928 și „Aplicațiile gravitației în terapeutică”, în nr. 4 din anul 1929. Cel de-al doilea studiu era o dezvoltare a cercetărilor sale care au făcut obiectul tezei susținută de el public în București în vara anului 1928 și care era intitulată: „Atitudinea corpului și secreția sudorală”. Tot în anul 1929, publică studiul intitulat: „Metode de tranonanță toracică” în care formulează așa numita lege a reversibilității (Buletinul medico-terapeutic, 1 mai 1929).

În anul 1935, după ce a editat la Lugoj lucrarea „La phonoscopie, nouvelle methoded’exploration clinique”, care plasează fonoscopia printre cele mai eficiente metode de diagnosticare, o tipărește și la Editura Gaston Doin din Paris. Ulterior, dezvoltă unele dintre ideile cuprinse în lucrare, într-un studiu publicat în Revista sanitară militară nr. 2 din 1936, sub titlul „Fonoscopia și semiologia acustică”. Fonoscopia a fost distinsă cu premiul „Medic general doctor Papiu Alexandru”.

În anul 1937 participă la cel de-al IX-lea Congres Internațional de Medicină și Farmacie Militară care a avut loc la București cu comunicarea: „Demonstration de phonoscopie”, primită cu mult interes de doctor W.S. Bairbridge, șeful delegației americane. Distribuie cu acest prilej, participanților la congres, un prospect în limba franceză anunțând apariția lucrării: „Psychologie consonantiste”.

Deschidem o paranteză despre termenul de fonoscopie, termen introdus de Ștefan Odobleja care trebuie considerat și un precursor al ecografiei, ecografie ce are ca sinonime ultrasonografia și sonografia de diagnostic, deoarece a apreciat că acest termen se potrivea cel mai bine fenomenelor acustice utilizate la acea vreme în medicină. Ștefan Odobleja definește fonoscopia ca o nouă metodă de diagnostic, o semiologie acustică care trebuie să fie completată și perfecționată odată cu progresul tehnologiilor, prin introducerea instrumentelor de precizie care își așteaptă inventatorii, intuind astfel ecograful contemporan.

Academicianul studiază sistematic și experimentează modul în care sunetul își modifică caracteristicile când traversează organismul uman, putându-se astfel identifica atât forma cât și consistența diferitelor organe și unele procese. Aceste experimente nu le-a realizat cu sunete cu frecvențe

înalte (ultrasunete) ci cu frecvențe joase produse prin „lovire” sau „plescăit” pe diferite suprafețe ale corpului. Percepția sunetului modificat (ecoul) a efectuat-o cu urechea pe partea opusă. El precizează că, între 40.000-100.000 vibrații/secundă, urechea nu mai percepe sunetele și le numește „ultrasonore”. Investigarea cu ultrasunete era folosită încă de atunci în inginerie și domeniul militar, cu mult timp înaintea aplicării lor în domeniul medical cu ajutorul ecografului.

Referindu-ne la continuarea cercetărilor în domeniul de referință precizăm că energia ultrasonică a fost aplicată pentru prima dată în scop medical, în relația cu pacientul de dr. George Ludwig în anul 1940 la „Naval Medical Research Institute, Betscheda, Maryland”. Prima aplicație pur imagistică este apoi realizată de medicul Karl Theodore Dussik (1942-1947) de la Universitatea din Viena, o metodă pe care o numește „hiperfonografie”. Ștefan Odobleja a lansat aceste idei încă din anul 1935.

Între anii 1937-1938 se remarcă printre preocupările savantului, dorința de a contribui la îmbunătățirea structurii și activității instituției militare românești din care făcea parte. În acest sens publică o serie de studii în revista Spirit militar modern, precum „Teoria și practica”, așa cum era intitulat studiul său publicat în nr. 1/1938 al revistei amintite, abordând problematica definirii celor două noțiuni și al interdependenței lor obiective.

Într-un alt articol, publicat în nr. 5-6/1939 al aceleiași reviste, sub titlul „Cantitate și calitate” el analizează raportul dintre cele două noțiuni și rolul lor în selecționarea cadrelor militare. Studiile sale de psihologie militară au fost continuate până la izbucnirea războiului, printre acestea numărându-se și cel publicat sub titlul „Simetria și dualismul războiului”.

Lucrarea sa de referință „Psychologie consonantiste” apare în două volume, la Paris, Librairie Maloins, 1938-1939, totalizând 880 de pagini.

După război, dorind să se consacre activității de cercetare, se retrage din armată în anul 1946 și începe redactarea unei lucrări de mari proporții, „Logica rezonanței”, pe care nu va reuși să o definitiveze .

În anul 1975, la al treilea Congres Internațional de Cibernetică, desfășurat la București a prezentat comunicarea „Cibernetica și Psihologia consonantistă”, tipărită în lucrările congresului (Springer Verlag, 1976), pregătind și o carte pe această temă, publicată postum (Editura Scrisul românesc, Craiova, 1978). Deoarece boala l-a reținut să participe la al patrulea

Congres Internațional de Cibernetică de la Amsterdam (21-25 august 1978), trimite o nouă comunicare „Diversitate și unitate în cibernetică”, care a fost prezentată de ing. Stelian Bajureanu și obține recunoașterea internațională de precursor al ciberneticii. B.H. Rudall de la University of Wales, care a prezidat sesiunea, spunea: „Lucrarea dr. Odobleja a fost foarte bine primită... S-a exprimat un mare interes și apreciere față de Psihologia consonantistă”.

Academia Română recunoaște meritele savantului Ștefan Odobleja și în anul 1990 i se acordă titlul de membru post mortem al Academiei Române (1).